

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Asan/15/2018
Identifikačné číslo spisu: 7017200791
Dátum vydania rozhodnutia: 02.10.2018
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančenič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7017200791.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeniča a zo sudcov JUDr. Jany Zemkovej PhD. a JUDr. Nory Halmovej, v právnej veci žalobkyne: Mária Halušková - RENOVA, Bodrožská 442/23, Borša, IČO: 14 336 413, zastúpená: JUDr. Valéria Vásová, advokátka, Pribinova 2246/2, Trebišov, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, Masarykova 10, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. PO/BEZ/2017/4645 O-365/2017 zo dňa 24.07.2017, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6S/93/2017-52 zo dňa 08.03.2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

1. Dňa 26.10.2016 vykonal Inšpektorát práce Košice (ďalej aj len „inšpektorát práce“) inšpekciu práce u žalobkyne, ktorou zistil porušenie povinností stanovených právnymi predpismi upravujúcimi zákaz nelegálneho zamestnávania. Toto porušenie je uvedené v protokole o výsledku inšpekcie práce č. IKO-327-3-1.2/P-A28-16 zo dňa 14.11.2016.

2. Inšpektorát práce rozhodnutím č. 624/16/O zo dňa 10.04.2017 (ďalej aj len „prvostupňové rozhodnutie“) uložil žalobkyňi pokutu 8 000 eur podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj len „zákon o inšpekcii práce“) za porušenie § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní“) a § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b) zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. Žalobkyňa porušila zákaz nelegálneho zamestnávania tým, že dňa 26.10.2016 o 13:10 hod. využívala závislú prácu fyzických osôb - L., ktorí

pre ňu vykonávali pomocné výkopové práce na pracovisku v Kráľovskom Chlmcí, Rákocziho ulica, pre optickú sieť na základe dohôd o pracovnej činnosti zo dňa 25.10.2016, ale pred začatím výkonu pracovnej činnosti zamestnancov si nespĺnila povinnosť podľa § 231 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon o sociálnom poistení“). Túto povinnosť si splnila až dňa 26.10.2016 o 17:18 hod. u L., resp. o 17:19 hod. u H.. Žalobkyňa súčasne využívala závislú prácu fyzickej osoby F., ktorý ňu vykonával pomocné výkopové práce na pracovisku v Kráľovskom Chlmcí, Rákocziho ulica, pre optickú sieť, pričom s ním nemala založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu (Zákonníka práce).

3. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie namietajúc, že nemala úmysel nelegálne zamestnávať L. a svojej ekonómke dala deň pred ich nástupom do zamestnania požiadavku nahlásiť ich do registra Sociálnej poisťovne, avšak tá ich prihlásila až dňa 26.10.2016 o 17:00 hod. Uloženú pokutu považovala za likvidačnú. S L. uzatvorila dňa 25.10.2016 dohodu o pracovnej činnosti s nástupom do práce dňa 26.10.2016 a aj k ich prihláseniu do registra Sociálnej poisťovne došlo k dátumu začatia výkonu práce. Zároveň uviedla, že jej nie je známe, kto je F., ktorého nepozná a nikdy mu nedala súhlas na vykonávanie práce.

4. Žalovaný rozhodnutím č. PO/BEZ/2017/4645 O-365/2017 zo dňa 24.07.2017 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie žalovaného“) zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil prvostupňové rozhodnutie, pričom sa stotožnil s právnym názorom inšpektorátu práce. V súvislosti s námietkami žalobkyne poukázal na objektívny charakter zodpovednosti za správne delikty.

II.

5. Žalobkyňa podala proti napadnutému rozhodnutiu žalovaného správnu žalobu, o ktorej rozhodol Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 6S/93/2017-52 zo dňa 08.03.2018 tak, že žalobu zamietol a účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania.

6. Podľa názoru krajského súdu bolo zistenie skutkového stavu žalovaným dostačujúce na riadne posúdenie veci a zistený skutkový stav je v súlade so spisovou dokumentáciou. V správnom konaní boli dodržané základné zásady trestného konania podľa Trestného poriadku, ako aj zásady ukladania trestov podľa Trestného zákona a žalovaný uložením sankcie žalobkyňi neporušil § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona o inšpekcii práce. Žalobkyňa využívala závislú prácu L., ktorí vykonávali pomocné výkopové práce na pracovisku v Kráľovskom Chlmcí, Rákocziho ulica, pre optickú sieť na základe dohôd o pracovnej činnosti zo dňa 25.10.2016, ale pred začatím výkonu ich pracovnej činnosti si nespĺnila povinnosť podľa § 231 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení a túto si splnila až dňa 26.10.2016 o 17:18 hod. Žalobkyňa zároveň využívala závislú prácu F., ktorý pre ňu na uvedenom pracovisku vykonával pomocné výkopové práce napriek tomu, že s ním nemala založený pracovnoprávny vzťah podľa Zákonníka práce. Vzhľadom na tieto skutočnosti bola žalobkyňi dôvodne uložená pokuta za využívanie závislej práce F. a za neprihlásenie ďalších troch osôb do registra poistencov (L.) pred začatím výkonu ich činnosti.

7. V prvom rade sa krajský súd vysporiadal s námietkou žalobkyne, že uloženie pokuty je v rozpore so zákonom, nakoľko nemala úmysel porušiť zákon a svoju povinnosť si splnila tým, keď deň pred 26.10.2016 požiadala svoju ekonómku, aby prihlásila zamestnancov do registra Sociálnej poisťovne, avšak vzhľadom na pohreb jej otca tak urobila až po skončení pohrebu dňa 26.10.2016 o 17:00 hod. K tejto námietke krajský súd uviedol, že zavinenie ako pojmový znak deliktuálnej zodpovednosti je možné definovať ako vnútorný psychický vzťah páchatel'a správneho deliktu k vlastnému protiprávnemu konaniu, resp. k objektívnym znakom deliktu stanoveným zákonom. V súvislosti s porušením administratívnych noriem fyzickou alebo právnickou osobou pri vyvedení následku protiprávneho konania pri výkone jej činnosti nemožno skúmať vôľovú zložku, a to ani čo do úmyselnej alebo nedbanlivostnej formy zavinenia, nie to ešte motívu jej protiprávneho konania, resp. opomenutia tak, ako to požadovala žalobkyňa. Hoci zákonná úprava správneho trestania fyzických a právnických osôb nie je ucelená a nachádza sa v mnohých právnych predpisoch, pre posúdenie administratívnej zodpovednosti

za spáchaný správny delikt sa vo všeobecnosti neskúma zavinenie fyzickej alebo právnickej osoby, a to v žiadnej z jej možných foriem. V slovenskom právnom poriadku v oblasti administratívneho trestania sa dosiaľ dôsledne uplatňovala tzv. objektívna zodpovednosť fyzických a právnických osôb, ktorá býva len zriedkavo zmiernená zákonom vymedzenými liberačnými dôvodmi. Nakoľko žalovaný správne poukázal na tzv. inštitút objektívnej zodpovednosti za správne delikty, nepovažoval krajský súd námietky žalobkyne za dôvodné.

8. K námietke žalobkyne, že nepozná F., nedala mu súhlas na žiadne práce, ani s ním nemá uzatvorený pracovnoprávny vzťah, krajský súd uviedol, že pokiaľ do zápisnice o podaní informácie zo dňa 14.11.2016 uviedla, že: „F. bol v práci namiesto N. a nemá uzatvorený pracovnoprávny vzťah.“ a že: „Ráno mi hovorili, že príde namiesto neho niekto iný.“, a do zápisnice dňa 23.03.2017 uviedla, že: „Bolo to tak, ale ja som sa to dozvedela až následne, že ho N. poslal, takže protiprávne konal on...“, potom je správna úvaha žalovaného, že žalobkyňa mala vedomosť, že namiesto jedného jej zamestnanca príde iná osoba, s ktorou nemá uzatvorený pracovnoprávny vzťah. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí správne konštatoval, že k zámene zamestnanca došlo so súhlasom a vedomím žalobkyne a že F. vykonával prácu spolu s ostatnými zamestnancami. Žalobkyňa mala z jeho práce ekonomický prospech bez toho, aby s ním mala uzatvorený pracovnoprávny vzťah.

9. K návrhu žalobkyne na vykonanie dokazovania výsluchom svedka F. krajský súd uviedol, že žalobkyňa prispela k zisteniu skutkového stavu veci dostačujúco svojou výpoveďou pri podaní informácie dňa 14.11.2016 a výpoveďou do zápisnice z ústneho pojednávania dňa 23.03.2017. Nebolo potrebné vykonať výsluch F., pretože jeho výpoveď by bola nadbytočná a nič nové by pre zistenie skutkového stavu veci neprinesla. S poukazom na objektívnu zodpovednosť žalobkyne by ani výpoveď jej ekonómky nemala žiadny vplyv na rozhodnutie krajského súdu.

III.

10. Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa (sťažovateľka) kasačnú sťažnosť navrhujúc, aby kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, resp. navrhla konanie zastaviť, prípadne rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že krajský súd zruší napadnuté rozhodnutie žalovaného a vec mu vráti na ďalšie konanie. Taktiež navrhla, aby z dôvodov hodných osobitého zreteľa a prihliadnuc na druh práce a na všetky okolnosti porušenia vyslovil, že sa upúšťa od uloženej pokuty, resp. aby pokutu znížil. Súčasne navrhla, aby kasačný súd vydal uznesenie, ktorým prizná kasačnej sťažnosti odkladný účinok, pretože právnymi následkami napadnutého rozsudku krajského súdu jej hrozí závažná ujma a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom.

11. Mala za to, že si svoju povinnosť ako zamestnávateľka splnila, keďže požiadala dňa 25.10.2016 svoju ekonómku o písomné uzatvorenie dohôd o pracovnej činnosti deň pred nástupom do práce, a preto je preukázané, že nemala úmysel, aby u nej došlo k nelegálnemu zamestnávaniu. V danej veci sú teda na jej strane dôvody hodné osobitého zreteľa odôvodňujúce neuloženie pokuty, resp. jej zníženie. K neprihláseniu zamestnancov v ranných hodinách nedošlo iba z vážnych osobných dôvodov na strane jej ekonómky (pohreb jej otca dňa 26.10.2016). Zamestnancov prihlásila až v poobedňajších hodinách po skončení pohrebu (t. j. o 17:00 hod. a o 17:18 hod.), keďže bola uzrozumená s tým, že títo zamestnanci nastúpia do práce až v poobedňajších hodinách. Potrebu použitia moderačného práva súdu, na základe ktorého môže súd upustiť od potrestania, resp. aspoň čiastočne znížiť výšku uloženej sankcie, odôvodnila neprimeranosťou postihu za spáchaný správny delikt. Žiadala prihliadnuť na druh prác, ktoré vykonáva - ide o výkopové práce, na ktoré môže zamestnať iba občanov bez akéhokoľvek vzdelania, a to iba Rómov. Sťažovateľka je malou podnikateľkou a svojou činnosťou pomáha tejto vrstve občanov, aby mohli žiť svoju rodinu.

12. Sťažovateľka tiež poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžo/16/2009 zo dňa 09.09.2010, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že ak v správnom konaní o postihu za správny delikt nebola preukázaná vyššia miera negatívnych dôsledkov protiprávneho konania u sankcionovanej osoby, t. j. závažnosť, dĺžka konania a následky, môže súd využiť moderačné

oprávnenie a znížiť výšku uloženej sankcie tak, aby bola primeraná okolnostiam prípadu a súčasne zodpovedala aj požiadavke generálnej prevencie.

13. O upustenie od sankcie, resp. zníženie výšky pokuty žiadala z dôvodu jej neprimeranosti. Táto pokuta je pre ňu v danej ťažkej finančnej situácii likvidačná. V tejto súvislosti poukázala na súčasnú právnu úpravu nelegálneho zamestnávania, ktorou bola odstránená tvrdosť zákona o inšpekcii práce. S účinnosťou od 01.01.2018 sa zmenili pravidlá pre posúdenie nelegálneho zamestnávania na základe zákona č. 294/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a v zmysle tejto novely možno zamestnanca prihlásiť do 7 dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu. Zákonodarca nepovažuje porušenie povinností zamestnávateľa ohľadom evidencie pracovného času tak, ako sa ho dopustila sťažovateľka, za podstatné, keďže ho neuvádza v § 2 ods. 1 písm. a) bod 1 zákona o inšpekcii práce, kde je daný okruh najvýznamnejších pracovnoprávných vzťahov, nad ktorými inšpektorát vykonáva dozor. Na záver sťažovateľka namietala, že krajský súd neprihliadol na jej návrh na vykonanie dôkazov a tiež, že zistený skutkový stav nie je v súlade so spisovou dokumentáciou žalovaného.

IV.

14. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti navrhol, aby ju kasačný súd zamietol ako nedôvodnú. V plnom rozsahu sa stotožnil s napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorý považoval za vecne správny a zákonný.

V.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g) S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 S.s.p. a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobkyne (sťažovateľky) nie je dôvodná.

16. Podľa § 3 ods. 2 zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, právnická osoba a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2 a 3. Fyzická osoba nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 3.

17. Podľa § 2 ods. 2 písm. a) zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby a nemá s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu.

18. Podľa § 2 ods. 2 písm. b) zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah, alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu a nesplnila povinnosť podľa osobitného predpisu.

19. Podľa § 231 ods. 1 písm. b) bod 1 zákona o sociálnom poistení, zamestnávateľ je povinný prihlásiť do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia zamestnanca podľa § 4 ods. 1 na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie a na poistenie v nezamestnanosti a zamestnanca podľa § 4 ods. 2, okrem zamestnanca v právnom vzťahu na základe ním určenej dohody o brigádnickej práci študentov podľa § 227a, na dôchodkové poistenie pred vznikom týchto poistení, najneskôr však pred začatím výkonu činnosti zamestnanca, odhlásiť zamestnanca najneskôr v deň nasledujúci po zániku týchto poistení, okrem zániku povinného nemocenského poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa § 20 ods. 3, zrušiť prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, ak poistný vzťah podľa § 20 nevznikol a oznámiť zmeny v údajoch uvedených v § 232 ods. 2 písm. a) až c).

20. Podľa § 2 ods. 1 písm. a) bod 4 zákona o inšpekcii práce, inšpekcia práce je dozor nad dodržiavaním právnych predpisov, ktoré upravujú zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

21. Podľa § 7 ods. 3 písm. i) zákona o inšpekcii práce, inšpektorát práce rozhoduje o uložení pokút podľa § 19, § 20 a osobitného predpisu.

22. Podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona o inšpekcii práce, inšpektorát práce uloží pokutu zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe za porušenie zákazu nelegálneho zamestnania od 2 000 eur do 200 000 eur, a ak ide o nelegálne zamestnávacie dworky a viac fyzických osôb súčasne, najmenej 5 000 eur.

23. Podľa § 21 ods. 3 veta prvá zákona o inšpekcii práce, na konanie podľa § 4 písm. e), § 6 ods. 1 písm. b), d) a e), § 7 ods. 3 písm. d), e), i) a s), ods. 8 písm. b) a ods. 9, § 12 ods. 2 písm. d) až f), § 19 a 20 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak.

24. Podľa § 1 ods. 2 a 3 Zákonníka práce, závislá práca je práca vykonávaná vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca, osobne zamestnancom pre zamestnávateľa podľa pokynov zamestnávateľa, v jeho mene, v pracovnom čase určenom zamestnávateľom, za mzdu alebo odmenu. Zavislá práca môže byť vykonávaná výlučne v pracovnom pomere, v obdobnom pracovnom vzťahu alebo výnimočne za podmienok ustanovených v tomto zákone aj v inom pracovnoprávnom vzťahu. Zavislá práca nemôže byť vykonávaná v zmluvnom občianskoprávnom vzťahu alebo v zmluvnom obchodnoprávnom vzťahu podľa osobitných predpisov.

25. Z citovaného § 2 ods. 2 písm. b) zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní vyplýva, že právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, sa dopúšťa nelegálneho zamestnávania vtedy, ak fyzickú osobu, s ktorou má uzatvorený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer, neprihlásila do registra poisťencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia Sociálnej poisťovne pred vznikom týchto poistení, najneskôr však pred začatím výkonu činnosti zamestnanca.

26. Kasačný súd mal z obsahu administratívneho spisu za preukázané, že sťažovateľka mala s fyzickými osobami - L. uzatvorené dohody o pracovnej činnosti zo dňa 25.10.2016, so začiatkom výkonu práce v zmysle uzatvorených dohôd od 26.10.2016. Kontrolou vykonanou inšpektorátom práce dňa 26.10.2016 bolo zistené, že títo zamestnanci vykonávali dňa 26.10.2016 o 13:10 hod. pre sťažovateľku závislú prácu spočívajúcu v pomocných výkopových prácach bez toho, aby ich prihlásila do registra Sociálnej poisťovne. Uvedeným konaním sťažovateľka porušila povinnosť ustanovenú v § 231 ods. 1 písm. b) bod 1 zákona o sociálnom poistení, pričom zodpovednosti za porušenie tejto povinnosti sa nemôže zbaviť ani konštatovaním, že splnením tejto povinnosti poverila svoju ekonomku, ktorá uvedených zamestnancov prihlásila až v poobedňajších hodinách po skončení pohrebu jej otca, t. j. o 17:18 hod. a o 17:19 hod. Povinnosť prihlásiť zamestnancov do registra Sociálnej poisťovne zákon ukladá zamestnávateľovi a je na ňom, aby túto povinnosť splnil buď sám, prípadne poveril niekoho iného, čo ho však nezbavuje zodpovednosti za prípadné nesplnenie tejto povinnosti. Rozhodujúcou v danom prípade je skutočnosť, že k prihláseniu zamestnancov došlo až po začatí výkonu ich pracovnej činnosti a po uskutočnení kontroly vykonanej inšpektorátom práce.

27. Sťažovateľka zároveň využívala závislú prácu fyzickej osoby F., ktorý tiež vykonával na uvedenom pracovisku pomocné výkopové práce napriek tomu, že s ním nemala uzatvorený pracovnoprávny vzťah v zmysle Zákonníka práce.

28. Na okolnosti týkajúce sa oneskoreného splnenia registračnej povinnosti zamestnancov, ktoré uviedla sťažovateľka, nemohli správne orgány prihliadnúť s ohľadom na charakter správneho deliktu, ktorého sa dopustila. Zákonodarca koncipoval tento druh zodpovednosti zamestnávateľa za správny delikt ako objektívnu zodpovednosť. Objektívny charakter zodpovednosti znamená, že zamestnávateľ sa stáva zodpovedným za porušenie povinnosti už tým, že k porušeniu došlo, a to bez ohľadu na to, či ide o

zavinené alebo nezavinené konanie či opomenutie. Pre správny orgán je relevantná len existencia protiprávneho stavu.

29. „V administratívnom konaní, predmetom ktorého je zisťovanie správneho deliktu a uloženie sankcie zaň, je podstatné, či účastník správneho konania, ktorý sa mal svojim postupom dopustiť porušenia zákona, správny delikt spáchal a podmienky, za ktorých k spáchaniu deliktu došlo, ako aj následky ním vzniknuté môžu mať vplyv len na výšku sankcie, ktorú zákon predpokladá za spáchanie správneho deliktu. Zodpovednosť u právnických osôb za správny delikt sa zakladá na zásade objektívnej zodpovednosti.“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Szd/1/2010 zo dňa 27.10.2010).

30. Kasačný súd považoval zistenie skutkového stavu správnymi orgánmi za dostačujúce na riadne posúdenie veci a ustálenie záveru, že sťažovateľka sa dopustila nelegálneho zamestnávania štyroch fyzických osôb podľa § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 písm. a), b) zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní.

31. V prejednávanej veci je nesporné, že zamestnanci vykonávali pre sťažovateľku závislú prácu bez ich prihlásenia v Sociálnej poisťovni, resp. v jednom prípade bez založenia pracovnoprávneho vzťahu, čím došlo k porušeniu zákazu nelegálneho zamestnávania, ktorého dodržiavanie patrí k základným povinnostiam zamestnávateľa. Porušenie tohto zákazu môže mať závažné sociálne následky, napríklad v prípade pracovného úrazu zamestnancov, kedy by v dôsledku absencie úrazového poistenia nemali nárok na dávky úrazového poistenia.

32. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky, že F. nepozná a nikdy mu nedala súhlas na vykonávanie práce, kasačný súd v zhode s právnym názorom krajského súdu konštatuje, že sťažovateľka mala vedomosť, že táto osoba bude vykonávať prácu s ostatnými zamestnancami namiesto inej osoby, ktorá nemohla prísť. Táto skutočnosť vyplýva zo „Zápisnice o podaní informácie zamestnávateľom“ zo dňa 14.11.2016, podpísanej sťažovateľkou, do ktorej uviedla, že „F. bol v práci namiesto N. a nemá uzatvorený pracovnoprávny vzťah. Ráno mi hovorili, že príde namiesto neho niekto iný.“ Rovnako zo zápisnice z ústneho pojednávania zo dňa 23.03.2017 vyplýva, že sťažovateľka vedela o zámene zamestnancov.

33. V súvislosti so žiadosťou sťažovateľky o uplatnenie sankčnej moderácie podľa § 198 S.s.p. kasačný súd poukazuje na právny názor Najvyššieho súdu SR vyslovený v rozsudku sp. zn. 4Asan/11/2017 zo dňa 12.06.2018, v ktorom konštatoval, že prijatím novej právnej úpravy - Správneho súdneho poriadku došlo k zmene pôvodnej koncepcie plnej jurisdikcie. Rozhodovanie správneho súdu, priamo nahrádzajúce rozhodovanie orgánu verejnej správy, bolo pretavené do peňažnej moderácie (§ 192 S.s.p.), sankčnej moderácie (§ 198 S.s.p.) a plnej jurisdikcie vo veciach zaistenia (§ 230 S.s.p.). Sankčná moderácia predstavuje možnosť správneho súdu rozhodnúť o zmene sankcie, resp. o upustení od jej uloženia bez toho, aby došlo k zmene tej časti napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy, ktorým bola fyzická alebo právnická osoba uznaná za vinnú zo spáchania priestupku, správneho deliktu alebo iného protiprávneho konania. Plnú jurisdikciu správneho súdu pri preskúmaní rozhodnutia o sankcii za správny delikt však obmedzuje ustanovenie § 198 ods. 2 S.s.p., podľa ktorého správny súd môže podľa odseku 1 rozhodnúť (zmeniť druh alebo výšku sankcie alebo upustiť od uloženia sankcie) len tak, ako mohol podľa osobitného predpisu rozhodnúť orgán verejnej správy.

34. Nakoľko zákon o inšpekcii práce neobsahuje žiadne liberačné dôvody umožňujúce žalovanému upustiť od uloženia sankcie za správny delikt alebo znížiť sankciu uloženú inšpektorátorom práce pod dolnú hranicu stanovenú zákonom (5 000 eur), nemohol ani krajský súd a následne ani kasačný súd upustiť od jej uloženia, resp. ju nemohol znížiť pod zákonom stanovenú dolnú sadzbu.

35. „Liberačné dôvody, pri preukázaní ktorých dochádza k redukcii, prípadne k zániku zodpovednosti fyzickej osoby podnikateľa za správny delikt, ktoré sa uplatnia vo výške sankcie alebo upustenia od jej uloženia, musia byť zakotvené vo všeobecnej rovine priamo v zákone, podľa ktorého sa uskutočňuje potrestanie za správny delikt správnym orgánom.“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn.

8Sžf/111/2013 zo dňa 29.01.2015).

36. Na to, aby sankcia plnila svoju preventívnu a represívnu funkciu, musí byť jej výška stanovená tak, aby sa sankcionovaná osoba v budúcnosti vyvarovala porušeniu zákonných povinností, za súčasného splnenia podmienky jej primeranosti s ohľadom na porušenú povinnosť a okolnosti prípadu. Inšpektorát práce použil v prípade sťažovateľky svoju diskrečnú právomoc v medziach zákonného rámca, keď jej uložil pokutu vo výške 8 000 eur, teda v dolnej hranici zákonného rozpätia od 5 000 eur do 200 000 eur.

37. Kasačný súd považoval výšku uložených sankcií s ohľadom na nelegálne zamestnávanie štyroch osôb súčasne za primeranú, nakoľko táto skutočnosť podmieňuje použitie prísnejšieho postihu sťažovateľky v zmysle § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona o inšpekcii práce, kde zákon ustanovuje pokutu najmenej 5 000 eur. V prípade nelegálneho zamestnávania jednej osoby je minimálna pokuta 2 000 eur a keďže v danom prípade išlo až o štyri osoby, nemožno považovať sankciu vo výške 8 000 eur za neprimerane prísnu. Záverom je potrebné dodať, že inšpektorát práce svoju úvahu, na základe ktorej dospel k stanovenej výške pokuty, odôvodnil a jeho závery zodpovedajú zásadám logického myslenia.

38. Pokiaľ ide o nevykonanie dôkazu - výsluchu ekonómky a F., zastáva kasačný súd názor, že ich vypočutie by nemalo na objasnenie správneho deliktu sťažovateľky žiadny vplyv a zbytočne by predĺžilo súdne konanie, čo by bolo v rozpore so zásadou rýchlosti a hospodárnosti konania pred správnym súdom.

39. O návrhu sťažovateľky na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti kasačný súd nerozhodoval, pretože v zmysle § 446 ods. 2 písm. c) S.s.p. má kasačná sťažnosť odkladný účinok, ak bola podaná proti rozhodnutiu krajského súdu vo veci samej, vydanému v konaní o správnej žalobe vo veciach správneho trestania. To znamená, že v prejednávanej veci nastal odkladný účinok kasačnej sťažnosti „ex lege“ vo vzťahu k rozsudku krajského súdu, avšak nie vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu žalovaného. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že sťažovateľke nebola poskytnutá ochrana v podobe priznania odkladného účinku správnej žaloby krajským súdom z dôvodu nepreukázania existencie hrozby kvalifikovanej ujmy na subjektívnych právach sťažovateľky v prípade okamžitého výkonu napadnutého rozhodnutia žalovaného.

40. Napriek tomu, že zákonom č. 294/2017 Z. z. došlo s účinnosťou od 01.01.2018 k zmene pravidiel pre posúdenie nelegálneho zamestnávania, nemohol ich kasačný súd aplikovať na prípad sťažovateľky. V zmysle § 2 ods. 2 písm. b) zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní v znení zákona č. 294/2017 Z. z. sa pod pojmom nelegálne zamestnávanie rozumie zamestnávanie právnickou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu a neprihlásila ju do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu na prihlásenie do tohto registra, najneskôr však do začatia kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, ak kontrola začala do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu na prihlásenie do tohto registra.

41. Je potrebné uviesť, že trestanie za správne delikty musí podliehať rovnakému režimu ako trestanie za trestné činy a v zmysle zásady č. 6 Odporúčania výboru ministrov č. R(91) pre členské štáty o správnych sankciách, ktoré bolo schválené Výborom ministrov z 13.02.1991 na 452. zasadnutí zástupcov ministrov, sa odporúča vládam členských štátov, aby sa vo svojom práve aj praxi riadili zásadami, ktoré vyplývajú z tohto odporúčania. Pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti tohto odporúčania, je v ňom uvedené, že sa vzťahuje na správne akty, ktorými sa ukladá postih za správanie, ktoré je v rozpore s uplatniteľnými pravidlami, či už ide o pokuty, alebo iné opatrenia trestnej povahy bez ohľadu na to, či majú peňažnú alebo inú povahu. Tieto druhy postihu sa považujú za správne sankcie. Podľa zásady č. 6 tohto odporúčania je nevyhnutné v rámci správneho konania vo veciach správnych sankcií poskytovať okrem záruk spravodlivého správneho konania v zmysle rezolúcie (77)31 aj pevne zavedené záruky v trestnom konaní.

42. Jednou zo základných zásad ukladania trestov v trestnom konaní je aj zásada ustanovená v čl. 50 ods. 6 Ústavy SR, podľa ktorej sa trestnosť činu posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie. Poukazujúc na uvedené, prihliadnuc aj na čl. 6 a 7 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení Protokolu č. 11, je zrejmé, že inšpektorát práce správne rozhodol o uložení sankcie sťažovateľke podľa zákona platného a účinného v čase porušenia zákonnej povinnosti. Neskorší zákon mohol byť iba vtedy, ak by to bolo pre sťažovateľku priaznivejšie.

43. V prejednávanej veci však nebolo možné aplikovať neskorší zákon z dôvodu, že sťažovateľka prihlásila zamestnancov do registra Sociálnej poisťovne až po začatí kontroly, čím nespĺnila podmienku uvedenú v § 2 ods. 2 písm. b) zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní v znení zákona č. 294/2017 Z. z., ktorou je podmienka prihlásenia zamestnancov najneskôr do začatia kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, ak kontrola začala do siedmich dní od uplynutia lehoty na prihlásenie.

44. Z uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná, a preto ju zamietol.

45. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 S.s.p. tak, že účastníkom nepriznal nárok na náhradu trov tohto konania, keďže žalobkyňa (sťažovateľka) nebola v tomto konaní úspešná a žalovanému právo na náhradu trov v konaní pred správnymi súdmi zásadne neprináleží.

46. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.